

alparc

2022

poročilo o delu

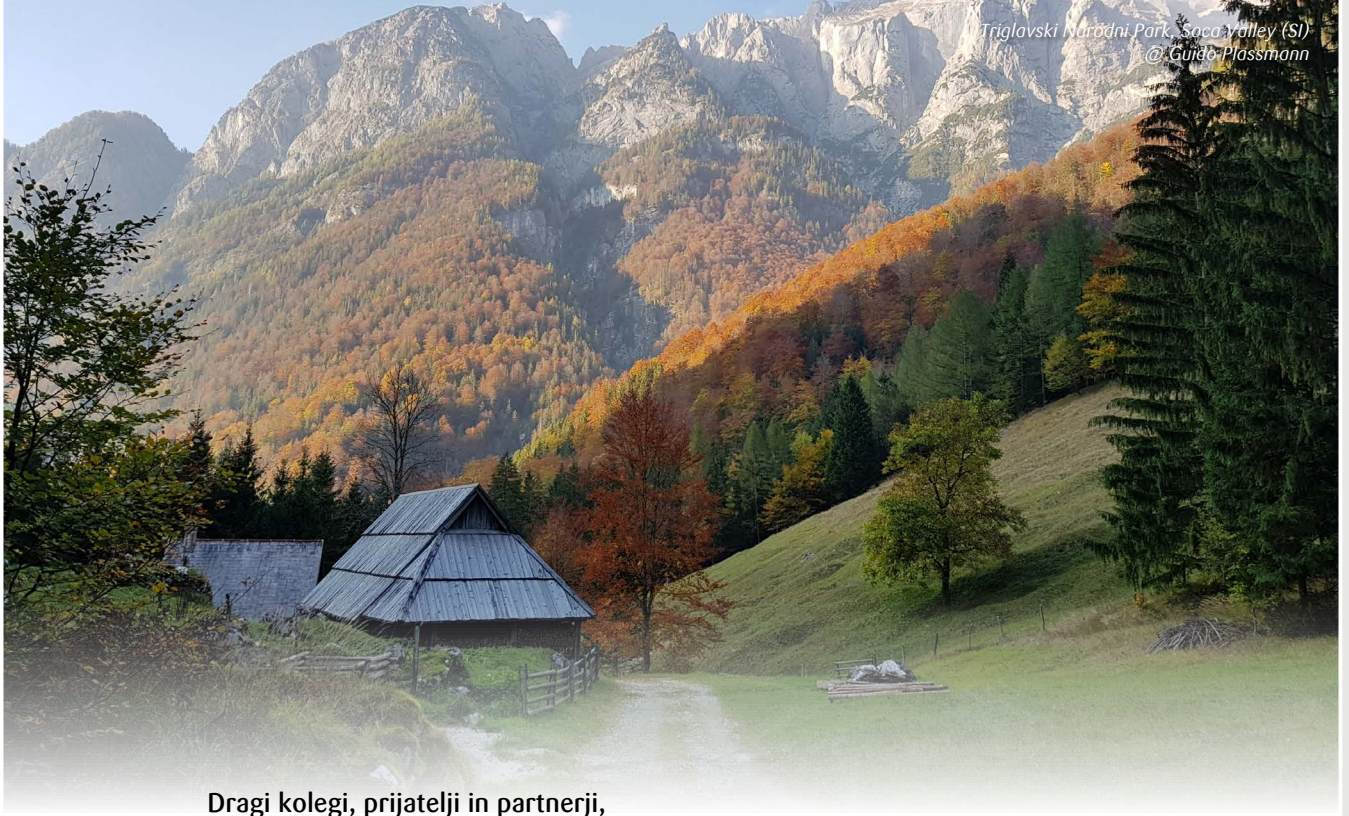
Povzetek

■	Uvod.....	3
■	Biotska raznovrstnost in ekološko povezovanje.....	4
■	Regionalni razvoj in kakovost življenja.....	9
■	Zemljevid alpskih zavarovanih območij	12
■	Izobraževanje za trajnostni razvoj v Alpah	14
■	Storitve za člane	17
■	Življenje organizacije.....	19
■	Organizacija mreže.....	22

Naslovna stran: © Vincenzo Martegani - Parco delle Orobie Valtellinesi

Female grouse
© Guido Plassmann

Dragi kolegi, prijatelji in partnerji,

Junija letos sem srečal Janeza Bizjaka, nekdanjega direktorja Triglavskega narodnega parka v Sloveniji. Kot gorski vodnik se je Janez povzpел na številne alpske vrhove, zato mi je lahko povedal številne podrobnosti o gorah v moji domovini. Izmenjava informacij v alpskem prostoru je zanj samoumevna in tako kot je osvajal gore, je tudi delal: izpred oči ni nikoli izgubil cilja svojega dela, ki si ga je vedno prizadeval doseči odločno in vztrajno.

Janez me je opozoril, da v zdajšnjem času, ko vse poteka hitro, ne smemo pozabiti na pomembne cilje in na pomen mednarodnih mrež v alpski regiji.

Tudi po več desetletjih te zahteve niso zastarele, temveč so bolj aktualne kot kdajkoli prej. Kljub temu se nam na naših zavarovanih območjih včasih zdi, da smo ostali sami s svojim sporočilom. Kaj lahko storimo v zvezi s tem?

Uporabimo nacionalne in mednarodne mreže, kot je ALPARC. Ne samo da tako okrepimo izmenjavo informacij, ampak smo zavarovana območja tudi močnejša, če se združujemo, naše zahteve pa imajo večjo težo. Oblikovalci politik se še vedno ne zavedajo, da lahko zavarovana območja pomembno prispevamo k reševanju najnujnejših vprašanj. Smo žariščne točke biotske raznovrstnosti, naša mokrišča in močvirja pa so med najpomembnejšimi ponori CO₂. Vemo, da je trajnost povezana z varčevanjem z viri, torej z gospodarstvom, in to smo vedeli še pred vojno v Ukrajini.

Žal imata uprava in politika še vedno napačno predstavo, da smo nevladne organizacije, ne pa lokalne skupnosti, ki jih sestavljajo občine in regije. Razumevanje te razlike pa je temeljnega pomena. Zavarovana območja so ozemlja – območja s prebivalci z naravnimi in kulturnimi vrednotami. Imamo priložnost, da se lotimo dela neposredno pri viru. Kriza biotske raznovrstnosti in podnebna kriza sta trenutno na prvem mestu vseh političnih agend. Izkoristiti moramo to priložnost in politike še odločneje opozoriti, da morajo te pojave preprečevati in blažiti prav s pomočjo zavarovanih območij ter jih še bolj vključiti v svoje načrtovanje.

Na naslednjih straneh letnega poročila je pregled dejavnosti, ki jih je ALPARC leta 2022 izvajal z namenom doseganja zgoraj navedenih ciljev.

Zgledujmo se po Janezu, spodbujajmo izmenjavo mnenj in si vztrajno prizadevajmo za doseganje ciljev, po možnosti znotraj alpske mreže.

Dr. Peter Oggier
Predsednik Alparca

BIOTSKA raznovrstnost in ekološko povezovanje

Biotska raznovrstnost v Alpah – veliko novih izzivov

ALPARC že od svoje ustanovitve sodeluje z alpskimi parki in zavarovanimi območji z namenom zmanjšanja erozije biotske raznovrstnosti s spodbujanjem mednarodnih oblik sodelovanja in evropskih projektov za prostorsko povezovanje zavarovanih območij. Izvedeni so bili številni ukrepi za izboljšanje komunikacije med upravljavci zavarovanih alpskih območij, da bi bolje razumeli izzive in mehanizme izgube biotske raznovrstnosti ter ustvarili podlago za skupno spoznavanje stanja biotske raznovrstnosti v Alpah.

Že dolgo časa je naše glavno vodilo izmenjava izkušenj o učinkovitosti zaščitnih ukrepov, ki jih izvajajo kolegi v drugih alpskih državah. Naša prednostna naloga je že od vedno sodelovanje vseh alpskih držav na konkretnih pilotnih lokacijah, da se omogoči podrobno načrtovanje vzpostavitve ekološke mreže.

Ekološka povezanost je že skoraj 20 let osrednji element strategije Alparca. Omogoča nam, da povečamo učinkovitost varstva naših zavarovanih območij, ki so načeloma zelo majhna, pogosto premalo zaščitena ali pa na zelo visoki nadmorski višini. Ključnega pomena je vzpostavitev povezanosti teh območij, da se omogočijo migracije vrst in nerazdrobljenost habitatov, pa tudi vzpostavitev povezanosti med upravljavci zavarovanih območij in vključevanje »koridorjev znanja«, ki temeljijo na dolgoletnih izkušnjah in opažanjih upravljavcev zavarovanih območij, znanstvenikov in zaposlenih na terenu, ki že desetletja spremljajo naravo.

Nova strategija Alparca bo temeljila ravno na tej zadnji točki – ovrednotenje pomembnega dela zaposlenih na terenu, da se oblikujejo zaključki in ocene o stanju alpske biotske raznovrstnosti na njihovih območjih. Eden od glavnih izzivov v prihodnosti je združevanje in ovrednotenje vseh teh podatkov, kar omogoča primerljivost vseh alpskih območij, da bomo lahko oblikovali nove scenarije za biotsko raznovrstnost. Prikazati moramo vplive človeške dejavnosti in podnebnih sprememb na alpske vrste. Na ta način bomo lahko pripravili scenarije verjetnega razvoja globalne alpske biotske raznovrstnosti na podlagi znanstvenih podatkov, zbranih na naših zavarovanih območjih.

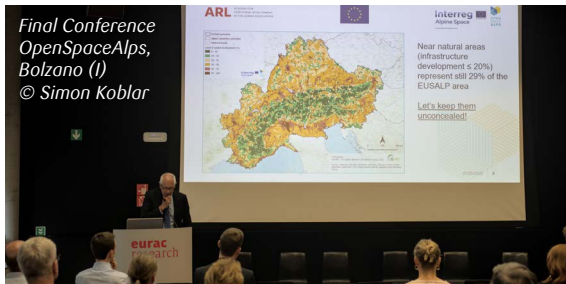
Izzivov je veliko – drobljenje habitatov, vedno večji vplivi rekreativnih in športnih dejavnosti na prostem, poraba odprtih površin zaradi pozidave tal in pridobivanje energije iz obnovljivih virov. Slednjemu se zaradi izpolnjevanja podnebnih zahtev in doseganja energetske neodvisnosti ni mogoče izogniti, vendar ne na račun biotske raznovrstnosti, če ne želimo nadomestiti ene krize z drugo.

Scenariji razvoja biotske raznovrstnosti v prihodnosti bodo pomagali pri sprejemanju pravih odločitev glede teh življenjskih prostorov za naravo in tudi za ljudi. Zavarovana območja bodo vir zelo pomembnih informacij za politično odločanje.

OpenSpaceAlps

Trajnostni razvoj odprtih prostorov v Alpah

Odprti prostori so bogati z viri in opravljajo ključne naloge za življenje ljudi. Prostorsko načrtovanje ima temeljno vlogo pri usklajevanju in oblikovanju strategij za ohranjanje biotske raznovrstnosti na območjih z velikim antropogenim pritiskom, ki je značilen tudi za Alpe. Projekt OpenSpaceAlps je v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi skupnostmi opredelil medsektorske pristope za boljše dolgoročno ohranjanje odprtih prostorov.

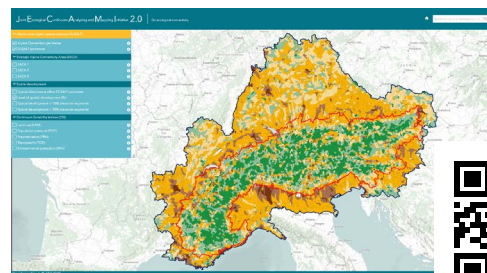
Med projektom so se izvajale predvsem dejavnosti, ki so vključevale izmenjavo informacij s ključnimi akterji načrtovanja na različnih teritorialnih ravneh, oblikovanje strateških priporočil in izdelavo vodnika za načrtovanje odprtih prostorov, ALPARC pa stoji za obsežnim projektom kartiranja z namenom opredelitve in analize odprtih prostorov v Alpah. Rezultati so bili objavljeni na spletnem mestu projekta www.alpine-space.org/projects/openspacealps.

ALPARC je izdelal zemljevid odprtih prostorov na ravni Alp. To delo je orodje za načrtovanje za načrtovalce in strokovnjake na področju varstva narave. Na podlagi

pridobljenih zemljevidov je mogoče med drugim opredeliti različne ravni prostorskega načrtovanja in primerjati rezultate s podatki o ohranjanju narave in rabi zemljišč. Eden glavnih rezultatov kartiranja je kazalnik prostorskega načrtovanja, s katerim je mogoče opredeliti stopnjo pokritosti območja z infrastrukturo.

Projekt OpenSpaceAlps in Akademija za prostorski razvoj Združenja Leibnitz sta združila moči ter vzpostavila mrežo akterjev in raziskovalcev na področju prostorskega načrtovanja v Alpah. Namen sodelovanja je širjenje informacij, poglobljanje ugotovitev in spodbujanje izvajanja priporočil. Mreža AlpPlan naj bi odgovornim za prostorsko načrtovanje, strokovnjakom in odločevalcem iz celotnega alpskega prostora zagotovila platformo za nadnacionalno izmenjavo informacij in sodelovanje.

ALPARC je odgovoren za paket WPT3 na ravni razvoja alpske strategije in načrtovanja upravljanja, ki se sofinancira prek skladov ESRR in BMUV.

Kartografija projekta OpenSpacesAlps je odslej na voljo na www.jecami.eu

PlanToConnect

Vključevanje ekološke povezanosti v sisteme prostorskega načrtovanja v alpskem prostoru

Ekološka povezanost med zavarovanimi območji je ključni dejavnik za preživetje in migracije vrst ter prilagoditveni potencial populacij. Spodbujanje ekološke povezanosti lahko okrepi dinamične procese prilagajanja v ekosistemih, s čimer se prepreči upadanje biotske raznovrstnosti in ohranjanje funkcije ekosistemov, zlasti v kontekstu podnebnih sprememb.

Čeprav so zavarovana območja že vzpostavljena, obstajajo velike vrzeli pri načrtovanju in ovire pri izvajanju, kar onemogoča njihovo povezovanje z ekološkimi koridorji. Še vedno ni vzpostavljen globalni koncept povezanosti, ki predstavlja vodilo pri načrtovanju in izvajanju koridorjev v alpskih regijah. Zato je treba uskladiti regionalna omrežja, vključno z zasnovo koridorjev, in izboljšati sisteme načrtovanja z vključevanjem pristopov, ki temeljijo na konkretnih ekosistemskih funkcijah in storitvah.

Projekt PlanToConnect si prizadeva olajšati izvajanje skladnega omrežja zelene in modre infrastrukture v celotnem alpskem prostoru z izboljšanjem zmogljivosti sistemov načrtovanja z namenom izvajanja in upravljanja koridorjev na strateških območjih.

Projekt temelji na zaključenih projektih INTERREG - ALPBIONET2030 (ALPARC je glavni partner) in OpenSpaceAlps (ALPARC je glavni partner paketa WPT za čezalpsko kartiranje in načrtovanje). Tako se bodo rezultati teh dveh projektov s pomembnim doprinosom mreže ALPARC in njenih zavarovanih območij lahko nadaljevali.

ALPARC je partner v projektu, ki se sofinancira prek skladov ESRR in BMUV.

Rhine valley (CH-FL-A)
@ Guido Plassmann

Spremljanje vrst in habitatov

Skupno varovanje biotske raznovrstnosti

Zaradi hitrega izginjanja vrst in habitatov ter obsežnosti nalog upravljanja zavarovanih območij je vedno bolj pomembno, da se razpoložljivi viri uporabljajo čim bolj učinkovito. Učinkovito varstvo biotske raznovrstnosti je mogoče, če odločitve o prednostnih nalogah in konkretnih ukrepih na zavarovanih območjih temeljijo na trdni podlagi znanja. Zato se na zavarovanih območjih v Alpah in tudi drugje že izvaja obsežno spremljanje biotske raznovrstnosti.

V okviru dela ALPARC CENTR'ALPS smo strukturirali raznolikost različnih projektov spremljanja. Ti se razlikujejo glede na svoje prostorske in časovne lastnosti, obseg zbranih podatkov, izčrpnost zbiranja, razloge določenega spremljanja, strukturo spremljanja in metodo zbiranja podatkov.

Da bi lahko prišli do zaključkov, ki bi veljali za celotne Alpe, ALPARC in ALPARC CENTR'ALPS podpirata skupne dejavnosti. Treba je poudariti, da ne gre za oblikovanje novih metod ali usklajevanje postopkov, temveč za skupno uporabo obstoječih rezultatov spremljanja. Cilj je opredeliti trende in jih uporabiti za prihodnje scenarije za določitev potrebnih ukrepov na področju varstva biotske raznovrstnosti.

Na pobudo narodnega parka Grand Paradis (Italija) in pod okriljem Alparca je leta 2022 z zainteresiranimi parki potekal prvi delovni pripravljalni sestanek za skupno spremljanje vidre (Lutra lutra).

Na informativnem srečanju, ki ga je organiziral ALPARC v sodelovanju z narodnim parkom Ecrins (Francija), je bila predstavljena francoska platforma GeoNature. Razvilo jo je več parkov pod okriljem narodnega parka Ecrins, vsebuje pa podobne podatke kot uradni portali ali portali združenj, čeprav so zbrani podatki pod suverenostjo zavarovanih območij.

Za delo, ki ga opravljamo za ALPARC, je še posebej pomembna alpska perspektiva. Ključna vprašanja, ki se pri tem pojavljajo, so naslednja:

- Kako je mogoče primerjati in združiti rezultate spremljanja ter jih povezati v celostno sliko na območju celotnih Alp?
- Kaj se lahko naučimo o ukrepih upravljanja na zavarovanih območjih v Alpah?
- Kako lahko alpska zavarovana območja čezmejno sodelujejo, da bodo lahko vključena vsa zavarovana območja?

Vidra

Več sodelovanja za indikatorsko vrsto stanja naših rek

Alpe za to vrsto predstavljajo veliko območje širjenja, ki pa je hkrati tudi zelo zapleteno, tako da ponovno naseljevanje vidre na območju vseh alpskih držav in širše ni enostavno. Na splošno se zdi, da je vidik varstva mokrišč in vodnega sistema kot celote premalo razvit.

Zanimanje za vidro je veliko tudi zato, ker ima indikatorsko vlogo za zdravje alpskega vodnega sistema.

Nacionalni park Grand Paradis v Italiji in ALPARC nameravata spodbuditi razvoj alpske strategije, ki bi jo izvajala zavarovana območja in drugi zainteresirani subjekti, ki si prizadevajo za ohranjanje ali za morebitno obnovitev vrste. Modus operandi alpske strategije je razviti skupno metodo, ki bo poglobila že opravljeno delo na zavarovanih območjih, da se zberejo tudi informacije o evrazijskih vidrah.

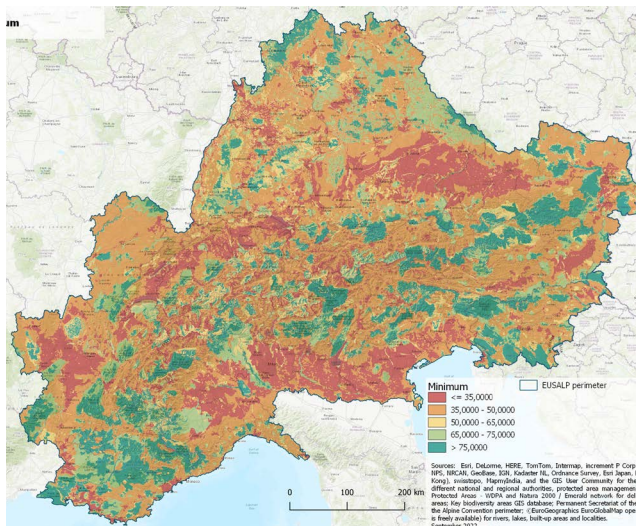
Cilj te delovne skupine Alparca je dvojen: z organiziranim in usklajenim spremljanjem bolje razumeti populacije vider ter izboljšati ozaveščenost prebivalstva s komunikacijsko strategijo na ravni vseh alpskih držav. Glavni koordinator te akcije je narodni park Grand Paradis v skladu z načelom soodgovornosti za ukrepe mreže ALPARC.

Alpine Parks 2030

Na poti k skladni nadnacionalni mreži zavarovanih območij

Zavarovana območja so temeljni element za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Alpe danes obsegajo številne različne vrste zavarovanih območij, njihovi cilji pa med posameznimi alpskimi državami niso vedno primerljivi.

Projekt Alpski parki 2030, ki ga podpira nemško ministrstvo za okolje, se posveča analizi te tematike, da bi se našle primerne rešitve, s katerimi bi zapolnili vrzeli v mreži zavarovanih območij v Alpah. Izvedene so bile različne dejavnosti z namenom dokumentiranja in spodbujanja razprav o oblikovanju skladne mreže zavarovanih območij z usklajenim upravljanjem.

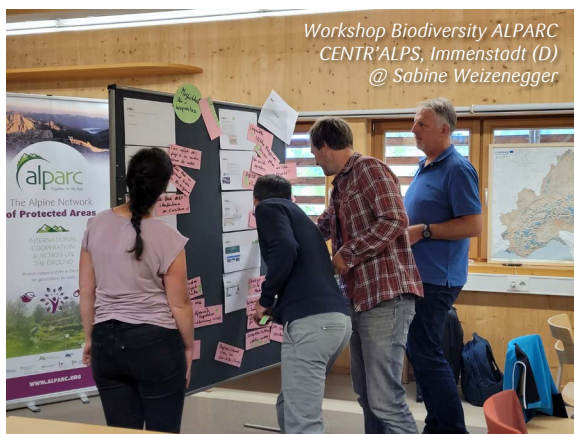
Preučitev različnih vidikov zavarovanih območij je omogočila izdelavo številnih zemljevidov, ki prikazujejo razmerja med območji z različnimi stopnjami zaščite in različno nadmorsko višino, opredelitev območij z velikim potencialom za ekološko povezovanje, površine teh območij in načine upravljanja. Rezultati projekta osvetljujejo različne perspektive in predstavljajo tehnično podporo pri oblikovanju politike za krepitev vloge in učinkovitosti zavarovanih območij na območju Alp v bližnji prihodnosti.

Projekt dopolnjuje videoposnetek, ki predstavlja najpomembnejše izzive pri prostorskem varstvu biotske raznovrstnosti do leta 2030, študija o pilotnem območju, ki obravnava vidike upravljanja naravnega parka (čezmejni park Nagelfluhkette), in strateška priporočila.

Alpski parki 2030 se izvaja s podporo BMUV.

CENTR'ALPS

Varstvo biotske raznovrstnosti v času podnebnih sprememb

V okviru projekta »Zaščita biotske raznovrstnosti v času podnebnih sprememb« s podporo nemškega zveznega ministrstva za okolje, varstvo narave, jedrsko varnost in varstvo potrošnikov (BMUV) so bile predvidene številne dejavnosti. Seznam potencialov je odslej na voljo v obliki poročila. V njem je predstavljena velika raznolikost zavarovanih območij, njihovih akterjev in dejavnosti za zaščito biotske raznovrstnosti. Ta je še toliko bolj izrazita, saj so poleg velikih zavarovanih območij predstavljene tudi manjše enote.

ALPARC CENTR'ALPS je organiziral dve delavnici. Z veseljem opažamo, da so na njej sodelovali tudi novi partnerji. Pomembna tema je bilo spremljanje (glejte 6. stran tega poročila). Opredeljena so bila tudi druga pomembna področja za prihodnost, ki se jih je treba lotiti skupaj, na primer kako ustrezno vključiti različne interesne skupine v delo zavarovanih območij, kako doseči napredek pri ekološkem mreženju, kako uspešno digitalno voditi obiskovalce ali kako meriti in privlačno predstaviti rezultate izvedenih ukrepov upravljanja. Udeleženci so se strinjali tudi, da je treba bolje izkoristiti rezultate obstoječih projektov. Naslednji korak je izvajanje konkretnih ukrepov.

INTERVJU - Peter Rupitsch

nekdanjim direktorjem narodnega parka Visoke Ture na Koroškem in članom upravnega odbora Alparca

Peter Rupitsch je bil 38 let direktor Narodnega parka Visoke Ture na Koroškem in je že 27 let, od ustanovitve Alparca leta 1995, član njegovega upravnega odbora. Leta 2022 se je upokojil, mi pa smo ga prosili, naj nam pove, kateri dogodki so bili še posebej odločilni in s katerimi velikimi izzivi se bodo morala zavarovana območja soočiti v prihodnjih letih.

Kateri dogodki in trenutki so bili še posebej pomembni, ko si bil direktor narodnega parka in član upravnega odbora?

Vse se je začelo s podjetjem z enim zaposlenim leta 1981, ko je koroška deželna vlada razglasila dva naravna rezervata v zgornji dolini Möll s površino 186 m² za prvi avstrijski narodni park. Danes je njegova površina 440 km² in obstaja skupaj šest narodnih parkov, ki predstavljajo približno 2,8 % površine države. Vsi parki imajo vzpostavljeno strokovno upravljanje zavarovanih območij in razvila se je velika skupnost narodnih parkov.

V okviru sodelovanja z Alparcom sem imel vedno rad izmenjavo mnenj s kolegi iz drugih držav, na primer na sestankih upravnega odbora Alparca, rednih tehničnih seminarjih ali na dogodku Danilo Re. Ravno v tej izmenjavi mnenj med kolegi in strokovnjaki iz celotne alpske regije vidim veliko priložnost tudi za ALPARC.

Doživel sem tudi posebno lepe trenutke, ko smo doživeli, da smo z različnimi programi uspeli navdušiti mlade za narodne parke in varstvo okolja na splošno.

Kakšen razvoj si opazil?

Povedati moram, da je turistični pritisk na narodne parke vedno večji. Med pandemijo koronavirusa se je povečala želja po stiku z naravo, posledično pa so za številna zavarovana območja nastali novi izzivi: povečana količina odpadkov, upravljanje turizma. Imeli smo srečo, da sta nas med pandemijo finančno podprli in upoštevali državna in zvezna vlada, kar nam je zelo pomagalo.

Zanimivo bo tudi nadaljevanje trenutne energetske krize. To vprašanje je še posebej kočljivo za narodni park Visoke Ture, saj je njegova ustanovitev povezana prav s tem, da se onemogoči gradnja novih velikih elektrarn. Narodni park se je izkazal za učinkovit pravni instrument proti načrtovani gradnji elektrarn. Narodne parke je treba varovati z mislijo na njihovo funkcijo, ne pa da predstavljajo zgolj sredstvo nasprotovanja velikim energetskim projektom.

Kakšne izzive vidite za zavarovana območja v prihodnjih letih ali desetletjih?

Poleg glavnih globalnih izzivov, kot sta vse večji turistični pritisk ali podnebne spremembe, je pomembno tudi vprašanje opremljenosti zavarovanih območij. Učinkovito upravljanje zavarovanih območij zahteva ustrezne finančne in človeške vire. Danes je kar nekaj zavarovanih območij, vključno s člani Alparca, prizadelo krčenje proračuna. Nekatera zavarovana območja obstajajo le na papirju. Na srečo to v Alpah načeloma ne velja.

Zavarovana območja ostajajo majhni otoki, čeprav so nekateri parki precej veliki. Eden glavnih izzivov je vzpostavitev ekoloških koridorjev. ALPARC je to vprašanje obravnaval v okviru projekta ALPBIONET2030 in pripravil priporočila.

Zavarovana območja so vedno stvar razumevanja in sprejemanja. Delo na zavarovanem območju, ki je skoraj v celoti na zasebnem zemljišču, pomeni vsakodnevni boj za razumevanje in sprejemanje – tega sem se naučil v 38 letih. Na »sprejemanje« Narodnega parka Visoke Ture trenutno močno vpliva tema »vrnitve velikih plenilcev«. Gre za volka, ki je, kot vemo, zaščiten po vsej EU, kar povzroča jezo med rejci ovac.

Kako pomembna bodo po tvojem mnenju zavarovana območja v prihodnjih letih?

Menim, da je najpomembneje izboljšati kakovost parkov. Zavarovana območja imajo izjemen potencial. Predstavljajo genski sklad in so zelo primerna za pilotne projekte. Zelo so pomembna za raziskave, saj so kot veliki laboratoriji na prostem brez motenj. Kljub temu potencialu pa se pomembno vprašanje za prihodnost glasi: ali nam bo s pomočjo teh otokov uspelo ustvariti ekološke koridorje? Zato bo treba najti načine, kako širšo javnost navdušiti za idejo zavarovanih območij. Prihodnost bo torej pripadala tistim, ki bodo znali najti rešitve v konfliktnih situacijah.

Zahvaljujemo se Petru za njegovo dolgoletno predanost mednarodnemu sodelovanju med alpskimi zavarovanimi območji.

Regionalni razvoj in kakovost življenja

Ozaveščanje skupnosti

Alpska zavarovana območja so jedro ekološke mreže na določenem območju, na ravni ohranjanja biotske raznovrstnosti in prilagajanja na podnebne spremembe pa se soočajo z različnimi izzivi. V kontekstu nenehnih sprememb in antropogenega pritiska, ki lahko poslabšajo stanje narave v Alpah, je usklajevanje s ključnimi akterji na lokalni ravni bistvenega pomena za oblikovanje strategij, ki spodbujajo regionalno gospodarstvo in hkrati omogočajo ohranjanje naravne dediščine.

Leta 2022 je mreža skupaj z desetimi drugimi partnerji zaključila projekt HEALPS2 programa Interreg za alpski prostor s poudarkom na razvoju turizma, ki krepi naravne vire v Alpah. ALPARC se zavzema za spodbujanje komunikacije in pobud s ciljem boljšega upravljanja obiskovalcev na zavarovanih območjih. To se kaže s projekti v okviru programa Interreg za alpski prostor in krepitvijo komunikacijske kampanje »Bodi del gora«.

HEALPS²

Alpe kot naravni vir zdravja

Zdravje in dobro počutje, krepitev imunskega sistema in zdrav način življenja so trenutno zelo priljubljene teme. Hkrati pa živimo v času, ko so na vrhuncu civilizacijske bolezni, kot so stres, hrup, preobremenjenost čutil in pomanjkanje gibanja, ki so posledica vse bolj urbanega načina življenja. Domnevamo lahko, da se bodo ti trendi v prihodnjih letih še okrepili. Kako se lahko občine in regije lotijo tega izziva?

V okviru projekta HEALPS² se je s tem vprašanjem ukvarjal 11-članski konzorcij s partnerji iz celotne alpske regije. Eden od partnerjev v projektu je tudi ALPARC, glavni partner pa je Medicinska univerza Paracelsus iz Salzburga (PMU). Številne študije so pokazale, da imajo negativni ioni v zraku, terapija v alpskih termalnih vodah, modre površine rek, Kneippova hidroterapija in številna druga zdravilna sredstva pozitivne učinke na zdravje ljudi. Alpska regija ima zato velik potencial za zdravstveni turizem.

Predstavitve pristopov za krepitev zdravja je bila ena od številnih zanimivih tem na letošnji zaključni konferenci HEALPS² maja 2022 v Leccu v Italiji. 18. in 19. maja so se sestali vsi projektni partnerji, predstavniki lokalnih oblasti in druge zainteresirane strani, da bi predstavili končne rezultate. Primeri dobrih praks, predstavljeni na dogodku, so pokazali širok nabor možnosti za uporabo naravnih zdravilnih virov, ki omogočajo trajnostni razvoj destinacije. Odličen primer je izkustvena terapija, ki je potekala dva vikenda v Ossoli. Cilj tega pilotnega projekta je bil preizkusiti sodoben velneški turistični produkt, ki

je nastal v sodelovanju s psihologi in lokalnimi gorski vodniki. Udeleženci so lahko izvajali telesni dejavnosti, kot sta plezanje ali pohodništvo. Na splošno so bili rezultati teh pilotnih dejavnosti pozitivni za telesno in duševno zdravje udeležencev.

Na zaključni konferenci je ALPARC predstavil štiri videoposnetke, ki povzemajo cilje in rezultate projekta. V prvem videoposnetku je v kratkem uvodu predstavitev projekta. Naslednja dva videoposnetka sta namenjena prikazu in predstavitvi orodij Scenario-Tool in Training-Toolkit on Innovation Model and Tactical Toolset. V zadnjem videoposnetku je končni pregled s predstavitvijo rezultatov, zlasti projekta Alpine Health Tourism Action Plan.

Projekt se je zaključil junija 2022 in lahko rečemo, da je bil zelo uspešen. Poznavanje dejstev o Alpah kot naravnem viru zdravja je pomembna podlaga za prihodnje projekte, ki se ukvarjajo z zdravstvenimi vprašanji.

ALPARC vodi vse dejavnosti obveščanja, sofinancirata pa ga Evropski sklad za regionalni razvoj in nemško ministrstvo za okolje (BMUV).

Interreg
Alpine Space

HEALPS²
European Regional Development Fund

Koda QR
videoposnetka o
projektu HEALPS²

Final Conference HEALPS², Lecco (I)
© Paolo Ferrandi

Obnovljiva energija

Primeren vir za alpski prostor?

Zdi se, da se število različnih kriz ne zmanjšuje, ravno nasprotno - vojne razmere v Ukrajini imajo daljnosežne posledice za številne evropske države, ki morajo zdaj v rekordno hitrem času preoblikovati svojo energetska politiko. Primer iz Nemčije: aprila 2022 je nemški minister

za gospodarstvo predstavil spremembo zakona, ki odpravlja številne omejitve pri postavljanju vetrnih turbin. To pomeni, da bo odslej praviloma dovoljeno postavljati turbine v zaščitene pokrajine. Naravovarstveniki so zaradi tega poteka dogodkov zaskrbljeni, saj so trenutno v fazi načrtovanja tudi številni drugi obsežni projekti (npr. sončni park Gondosolar v Švici), ki bodo vplivali na gorske pokrajine, ki doslej še niso bile intenzivno izkoriščane. Čeprav to območje ni uradno zaščiteno, je pomembno zatočišče za divje živali.

Nameščanje večjih inštalacij je še vedno zelo občutljivo vprašanje, zlasti z vidika estetike krajine. Določitev primernih območij za izrabo energije in inštalacij, ki jih je treba tu zgraditi v skladu z ekološkimi in socialni vidiki, bo velik izziv, zlasti za alpsko regijo.

Turizem v zavarovanih območjih

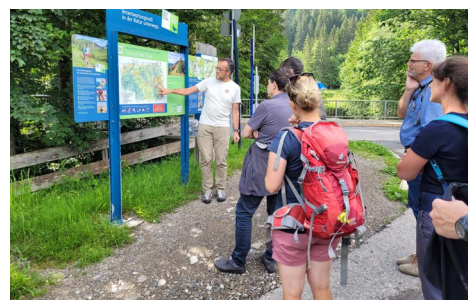
Za boljše upravljanje turističnih tokov s pomočjo digitalnih orodij

Usmerjanje obiskovalcev je že dolgo časa del nalog upravljavcev zavarovanih območij. V zadnjih letih ima digitalno področje vedno bolj pomembno vlogo, saj vse več ljudi prek spleta načrtuje svoje sprehajalne, kolesarske, gorsko-kolesarske, pohodniške ali smučarske izlete, nato pa delijo podatke s skupnostjo uporabnikov na portalih ali prek aplikacij. Na zavarovanih območjih so se vzpostavili prvi digitalni nadzorniki. Za manjša ali novejša zavarovana območja z omejenimi kadrovskimi viri je ta dodatna naloga lahko izziv. V tem primeru lahko skupni pristop prinese številne sinergije, na primer z usklajenim komuniciranjem v družbenih medijih ali s sodelovanjem s partnerji, kot je zveza Digitize the Planet.

ALPARC je v sodelovanju z desetimi drugimi partnerji pripravil projekt VisitAlpsNature in ga prijavil v okviru programa Interreg za alpski prostor. Projekt ni bil izbran, vendar bo po posvetovanju s projektnimi partnerji verjetno znova predložen.

Vprašanje uporabe digitalnih orodij za obveščanje ter upravljanja tokov obiskovalcev in izvajalcev športnih dejavnosti v naravi postaja vse pomembnejše tudi za zavarovana območja. Cilj projekta je s pomočjo teh orodij doseči, da bodo uporabniki bolj upoštevali vidike varstva naravnih območij. Projekt je strogo usmerjen v tehnologijo prihodnosti, ki bo omogočila boljši prenos obveščanja o ranljivosti okolja za vedno bolj številne uporabnike.

Komunikacija ima pomembno vlogo pri usmerjanju obiskovalcev, da bi dosegli njihovo pozitivno naravnost sprejemanja in razumevanja. Zato načrtujemo razvoj programa »Bodi del gora« za poletne dejavnosti. S takšnimi kampanjami lahko vodenje obiskovalcev povežemo z ozaveščanjem in izobraževanjem o okolju.

Workshop Biodiversity ALPARC CENTR'ALPS, Immenstadt (D)
© Sabine Weizenegger

Be Part of the Mountain Brochure
© Aree Protette dell'Ossola

8 držav

Nemčija, Avstrija, Francija, Italija, Lihtenštajn, Monako, Slovenija, Švica.

13 narodnih parkov

> 1000

zavarovanih območij s površino nad 100 ha

16,1 milijona prebivalcev (2020)

190.700 km²

geografske površine
Alpske konvencije

28%

površine Alpske konvencije,
ki zajema alpska zavarovana
območja EPA > 100 ha

98 naravnih regijskih parkov,
ki obsegajo več kot 100 ha površine

16 narodnih parkov

10 geoparkov
v Unescovi
svetovni mreži

5 lokacij
na seznamu
Unescove
svetovne
dediščine

> 500

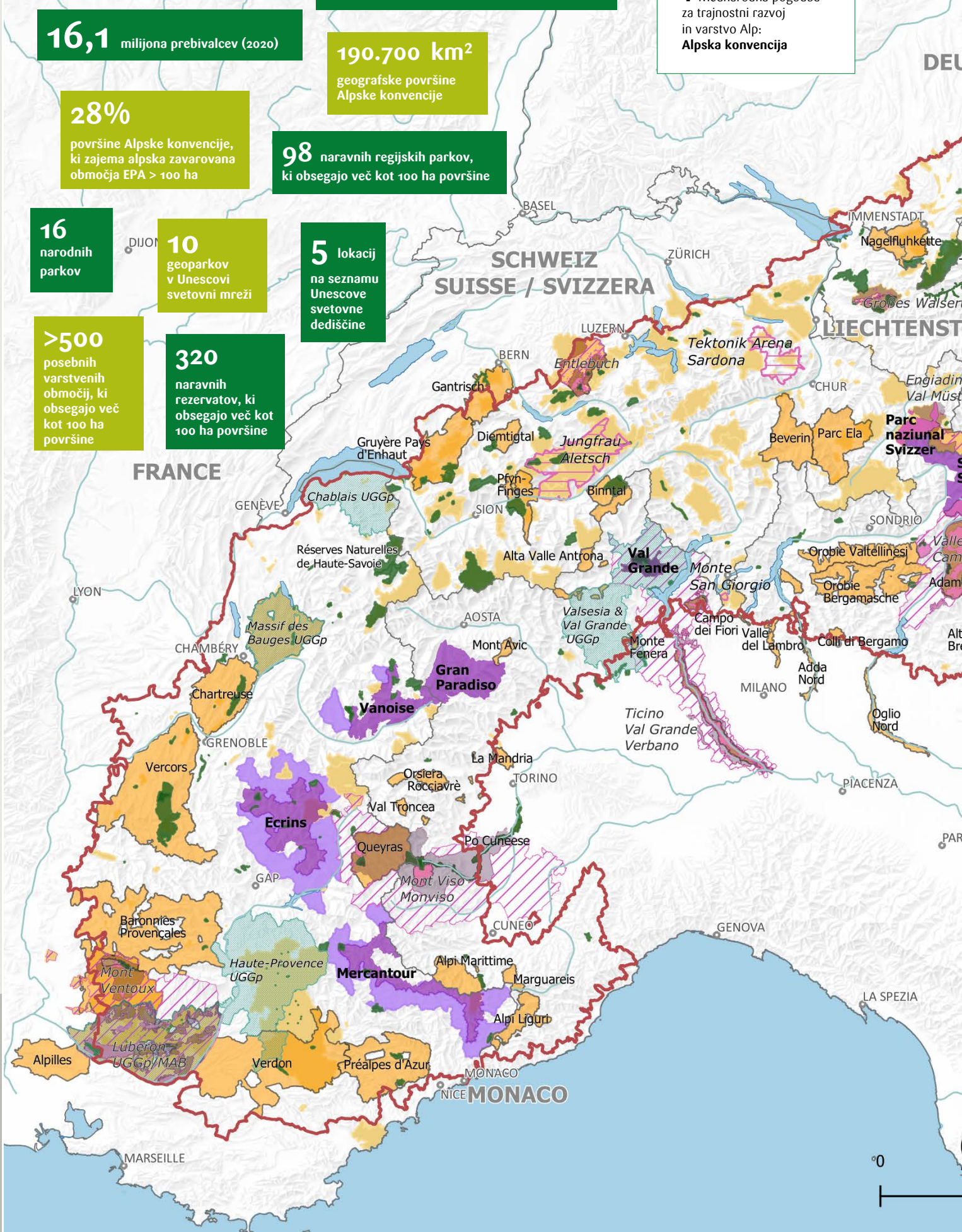
posebnih
varstvenih
območij, ki
obsegajo več
kot 100 ha
površine

320

naravnih
rezervatov, ki
obsegajo več kot
100 ha površine

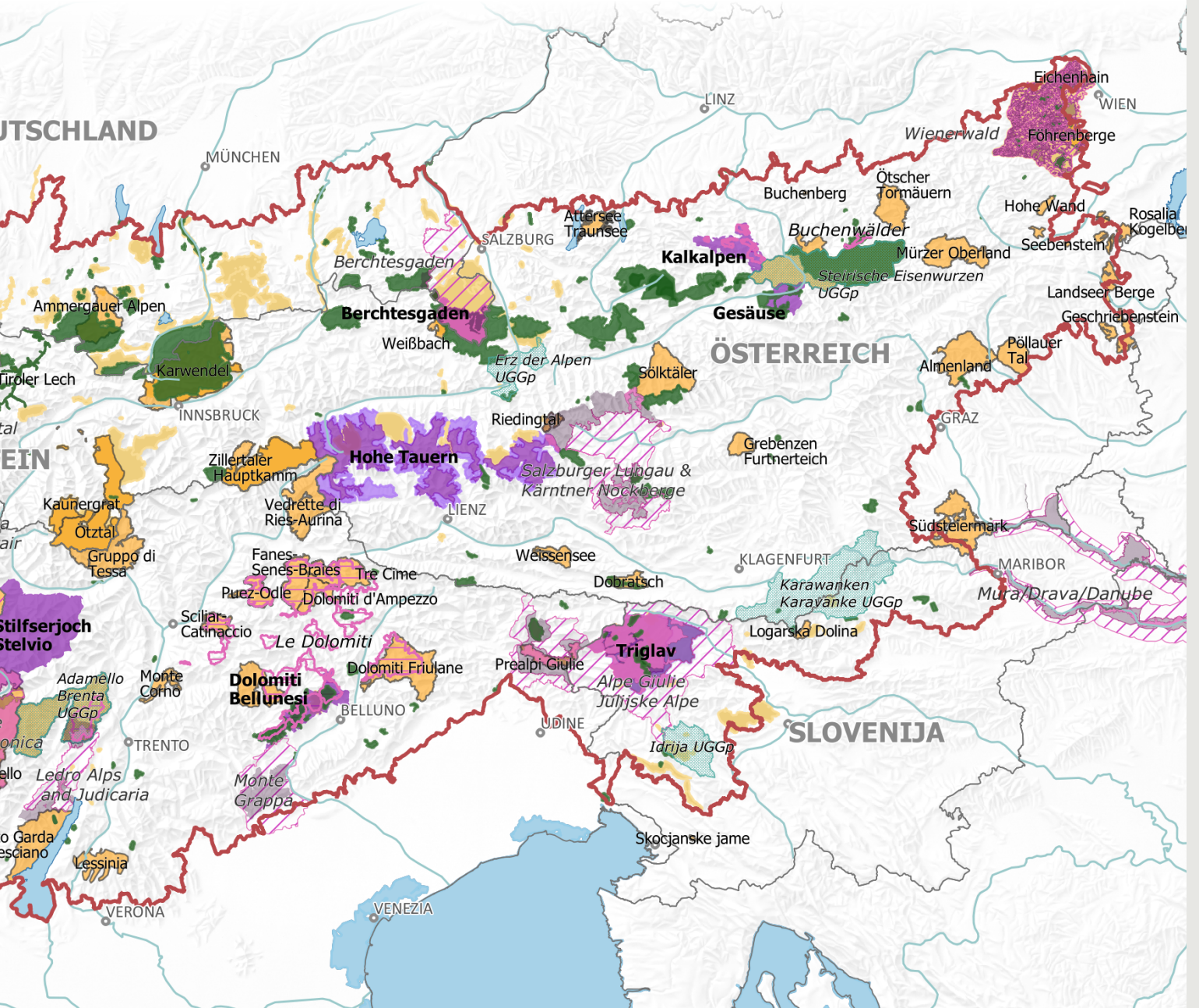

1 Mednarodna pogodba
za trajnostni razvoj
in varstvo Alp:
Alpska konvencija

Zavarovana območja z veliko površino v Alpah

Grossflächige Schutzgebiete der Alpen - Grandi aree protette delle Alpi - Grands espaces protégés des Alpes

Parc national - Parco Nazionale;
Nationalpark - Narodni park - National Park

- Zone centrale - Zona centrale - Kernzone;
Osrednje območje - Core zone
- Zone périphérique - France : aire optimale d'adhésion
Zona periferica - Francia: area ottimale di adesione
Randzone - Frankreich: optimale Außenzone
Robno območje - France: Področje optimalnega pristopa
Buffer zone - France: optimal adherence zone
- Réserve naturelle - Riserva Naturale;
Naturschutzgebiet - Naravni rezervat - Nature reserve
- Parc naturel régional - Parco regionale o naturale;
Regionaler Naturpark - Regijski park - Nature / Regional park
- Protection particulière - Protezione particolare;
Sonderschutzform - Prosebná zaštita - Particular protection status
- Géoparc mondiaux UNESCO - Geoparchi mondiali UNESCO;
UNESCO-Geopark - Globálny geopark UNESCO;
Geopark (UNESCO)

- Patrimoine mondial naturel de l'UNESCO
UNESCO Património naturale mondiale
UNESCO Weltnaturerbe
UNESCO svetovna naravna dediščina
UNESCO World Heritage Site

Réserve de la biosphère de l'UNESCO - Riserva di biosfera dell'UNESCO;
UNESCO Biosphärenreservat - UNESCO Biosfemi rezervat;
UNESCO Biosphere reserve

- Zone centrale - Aree Cuore - Kernzone;
Osrednje območje - Core zone
- Zone tampon - Zone Cuscinetto;
Randzone - Robno območje
Buffer zone
- Zone de transition - Zone di Sviluppo Sostenibile;
Entwicklungszone; Prehodno območje - Transition zone
- Zone d'application de la Convention Alpine
Zona di applicazione della Convenzione delle Alpi
Anwendungsgebiet der Alpenkonvention
Območje izvajanja konvencije
Alpine Convention perimeter

Sources:

Alpine Convention perimeter © Permanent Secretariat of the Alpine Convention; delimitations of Alpine protected areas © different national, regional and protected area management authorities; rivers, localities and administrative boundaries ©EuroGeographics EuroGlobalMap opendata (original product is freely available); relief © swisstopo.Palliwoda, Julia, Büermann, Andrea, Fischer, Julia, Kraemer, Roland, & Schröter, Matthias. (2021). Zoning of UNESCO Biosphere Reserves in Europe (Version 1) [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4905532> for Mura/Drave/Dabube UNESCO Biosphere reserve. This map makes no claim to being exhaustive.
© ALPARC December 2022. All rights reserved. www.alparc.org

50 km

IZOBRAŽEVANJE

za trajnostni razvoj v Alpah

Alpe so kulturna in naravna dediščina, ki jo je treba varovati. Dandanes je zelo pomembno doseči, da mladi to razumejo, saj se zlasti alpski prostor sooča z velikimi izzivi, kot sta izguba biotske raznovrstnosti in odseljevanje s podeželja. Zato so zelo pomembni projekti, ki spodbujajo izobraževanje o trajnostnem razvoju v Alpah, da se zagotovi večja ozaveščenost mladih o teh izzivih.

Cilj je zagotoviti, da otroci in mladi razvijajo okoljsko zavest in povezanost z naravo. Čeprav je okoljsko izobraževanje na splošno namenjeno vsem ciljnim skupinam, se ALPARC v zadnjih letih osredotoča predvsem na mlade. To nam omogoča, da prispevamo k razvoju njihove identitete, zlasti pa da jih kot bodoče prebivalce Alp vključujemo v gospodarska in politična vprašanja. Sodelovanje mladih ima pomembno vlogo na področju trajnostnega razvoja, da bomo znali oceniti in se odzivati na vprašanja, ki bodo v prihodnjih letih in desetletjih vedno bolj povezana s pomembnimi globalnimi izzivi. Letos je ALPARC organiziral osmi dogodek »Mladi na vrhu«.

Mladi na vrhu 2022

osvežujoča izkušnja s številnimi dejavnostmi na temo vode

12. julija 2022 se je približno 450 otrok in mladih odpravilo na edinstveno gorsko doživetje na zavarovanih območjih Alp in Karpatov. Dogodek tradicionalno poteka že od leta 2015 in mladim v starosti od 6 do 25 let omogoča, da izkusijo skupni občutek pripadnosti tem krajem s skupinskim planinskim pohodom, dejavnostmi v naravi in prenočitvijo na vrhu gore. Cilj akcije je ozaveščanje mlade generacije o gorskem okolju. »Mladi na vrhu« je pomemben projekt Alparca s področja izobraževanja o trajnostnem razvoju.

Tudi letos so se zvrstili številni dogodki z velikim številom udeležencev. V krajinskem parku Logarska dolina v Sloveniji se je 31 otrok in mladih skupaj povzpelo na gore. Letos je bila presenetljiva tudi visoka udeležba karpatskih parkov, ki je bila kar 30-odstotna.

Letos smo organizatorje povabili, da izvedejo različne dejavnosti pod sloganom »Voda v vseh svojih oblikah.« Cilj teme je bil po eni strani posredovati znanje o vodi kot

naravnem elementu v različnih stanjih: trdnem, tekočem in plinastem. Po drugi strani pa je v času podnebnih sprememb treba opozoriti na dejstvo, da je voda dragocena dobrina v številnih pogledih.

Organizatorji so se teme lotili z različnimi dejavnostmi:

- Spoznavanje vode v obliki ledenikov, rek, jezer, mokrišč in barij,
- Preverjanje kakovosti vode z različnimi merilnimi metodami in oblikovanje zaključkov o ekosistemu,
- Razprave o vlogi vode v času podnebnih sprememb,
- Bivakiranje v podzemni jami,
- Kviz o pomenu vode za ljudi in živali.

Mladi na vrhu
Parco naturale Mont Avic (I)
@ Roberto Facchini

Nekaj poudarkov letošnjega dogodka:

- **30 sodelujočih parkov**
- **32 lokalnih dogodkov**
od tega sta dva potekala v naravnem parku Orobie Valtellinesi v Italiji in trije v konservatoriju ASTERS-CEN Haute-Savoie v Franciji
- **8 držav**
Francija, Švica, Italija, Nemčija, Avstrija, Slovenija, Slovaška in Romunija

Mladi na vrhu (nadaljevanje)

Na dogodku je bil organiziran tudi fotografski natečaj. Fotografije kot komunikacijsko sredstvo igrajo vedno bolj pomembno vlogo na takšnih dogodkih, pa tudi pri naši medijski prisotnosti. Zato je bil cilj natečaja med drugim tudi motivirati organizatorje, da posnamejo fotografije, ki bodo kar najbolj ponazorile temo te izdaje dogodka.

Organizatorji so bili vnaprej obveščeni, da so fotografije in videoposnetki del dogodka. Želeli smo si zlasti fotografij, ki prikazujejo otroke in mlade med predlaganimi dejavnostmi, kot so skupinske fotografije v pokrajinah z vodo ali fotografije med izobraževalnimi dejavnostmi.

Žirija je izmed vseh fotografij natečaja izbrala pet najbolj impresivnih in jim podelila nagrado. Številne fotografije so se zelo dobro ujemale s temo; nekatere na primer prikazujejo mlade pri lovljenju rib v jezeru, obisku ledenika ali raziskovanju podzemne jame. Ustvarjalnost ne pozna meja.

Tudi letos je bil dogodek zelo uspešen. Radi bi se zahvalili vsem parkom in organizatorjem, ki so poskrbeli, da je vse gladko potekalo. Že zdaj se veselimo dogodka leta 2023.

Mladi na vrhu
Parc naturel regional du
Massif des Bauges (F)
@ Matthieu Thomas

Osmo pobuda »Mladi na vrhu« je bila organizirana s finančno podporo Kneževine Monako in francoske nacionalne agencije za teritorialno kohezijo (»Agence Nationale de la Cohésion des Territoires« – ANCT).

Okoljsko izobraževanje in zavarovana območja

Pobude v prihodnosti

Dejavnosti delovne skupine »Komunikacija in okoljska vzgoja« v letu 2022 so bile predvsem v znamenju dogodka »Mladi na vrhu« in neformalnih izmenjav informacij. Decembra 2022 je potekal sestanek delovne skupine, na katerem se je razpravljalo o prednostnih nalogah v prihodnosti in o možnostih skupnega projekta v okviru programa Interreg za alpski prostor.

Takšen projekt bi lahko okrepil sodelovanje zavarovanih območij, ki v okviru parkov ponujajo programe za mlade, in sicer z izmenjavo izkušenj ter pripravo skupnih projektov in ukrepov.

Druga možnost bi lahko bila, da se uvede širše zastavljen program sodelovanja med zavarovanimi območji in šolami na osnovi »modela alpske šole«, ki je bil razvit v okviru projekta Interreg YourAlps. Veliko šol v različnih alpskih državah je pokazalo interes za sodelovanje v takem okviru.

Skupina bo nadaljevala izmenjavo mnenj o tej temi in sprejela pobude v okviru Alparcovega programa za obdobje 2023-2025.

Mladi na vrhu
Biosphère Entlebuch (CH)
© UNESCO

Storitve za člane

27. Memorial Danilo Re

Pomemben večdnevni zimski športni dogodek, večerne prireditve, seminar za nadzornike, generalna skupščina Alparca - to je kratek in jedrnat opis, kako običajno poteka memorial Danilo Re. Ta letni dogodek je namenjen druženju nadzornikov in osebja zavarovanih območij ter krepitvi mreže na alpski ravni, zaposlenim na zavarovanih območjih pa omogoča, da si v živo izmenjajo informacije. 26. izvedba zaradi pandemije letos žal ni bila mogoča. Številni

so nestrpno pričakovali dogodek, ki bi moral potekati v naravnem parku Binntal v Švici.

Zato pa se še toliko bolj veselimo 27. izvedbe, ki bo potekala od 19. do 22. januarja 2023 v Cognu v narodnem parku Grand Paradis v Italiji. To ne bo prvo srečanje v tem kraju, saj je v istem parku potekala tudi sedma izvedba leta 2003. Veseli nas, da bo memorial Danilo Re 2023 spet potekal v narodnem parku Grand Paradiso.

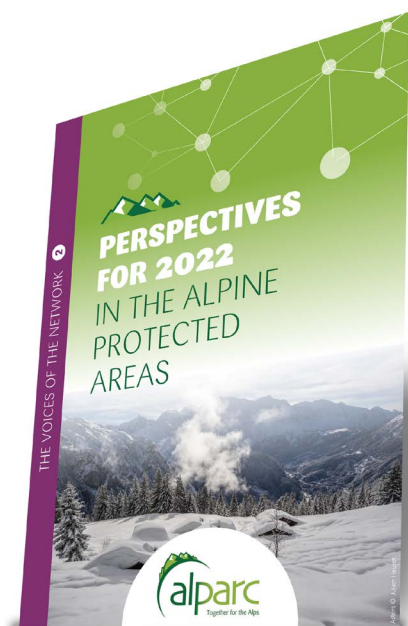
Memorial Danilo Re,
Les Contamines Montjoie
Natural Reserve (F)
© ALPARC

Obveščanje

Zunanja in notranja komunikacija za boljši prenos informacij

Tudi letos je bilo komuniciranje pomembno sredstvo za širjenje informacij o Alparcu. Komunikacija je mogoča na več načinov, na primer prek spletnega mesta, glasila ali družbenih omrežij. Posebnost je orodje za oblikovanje, ki smo ga uvedli že lani in ga letos kar trikrat uporabili v našem glasilu. To orodje nam bo v prihodnosti omogočilo, da še bolj povečamo prepoznavnost mreže za partnerje, zainteresirane stranke in druge. Letošnji dogodek »Mladi na vrhu« je pokazal, kako pomembne so v zdajšnjem času fotografije - organizirali smo fotografski natečaj, ki je uspel predvsem zaradi aktivnega sodelovanja zavarovanih območij in mladih, ki so sodelovali na dogodku.

V zadnjem letnem poročilu smo že omenili, da bi lahko interno glasilo dodatno izboljšalo komunikacijo med Alparcom in zavarovanimi območji. Na začetku letošnjega leta smo člane Alparca povprašali o njihovih glavnih projektih in težavah, s katerimi se trenutno soočajo. Rezultati so izredno raznoliki in zanimivi ter prispevajo k izboljšanju dejavnosti Alparca. Načrtujemo, da bomo po potrebi oblikovali dodatna interna glasila.

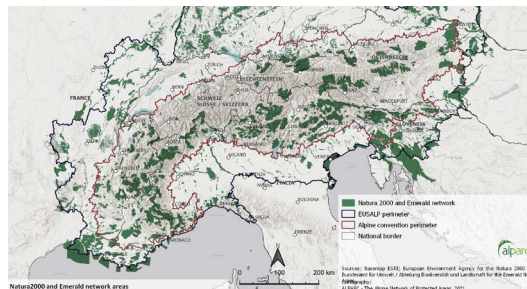

Geografski informacijski sistem za zavarovana območja v Alpah

Geografski informacijski sistem (GIS) je temeljno orodje za sprejemanje odločitev in pripravo strateških priporočil v okviru projektov in dejavnosti Alparca. Zbiranje tematskih informacij o zavarovanih območjih v Alpah omogoča izvedbo analiz njihovega razvoja in trenutnega stanja, da bi lahko razvili strategije, ki temeljijo na regionalnih izzivih in vprašanjih.

Sodelovanje zavarovanih območij in iskanje informacij v odprtih podatkovnih zbirkah omogočata izboljševanje in stalno posodabljanje sistema GIS. Ti podatki so pomemben vir informacij za pripravo dokumentov, zemljevidov in drugih komunikacijskih orodij, ki se uporabljajo zlasti za spodbujanje razprav v okviru dogodkov in delavnic, izvedenih v okviru različnih projektov Alparca, ter da lahko bolje opredelimo in opišemo posebnosti Alp.

Tudi različni partnerji stalno povprašujejo po tematskih zemljevidih in podatkih, ki jih pripravlja Alparc, kar dokazuje, kako pomembno orodje so, pa tudi, da je treba nenehno razmišljati o novih temah, s katerimi bi obogatili podatkovno zbirko in posledično razprave o varstvu Alp.

ALPARC, Alpska konvencija in EUSALP - nadaljevanje sodelovanja

ALPARC je najstarejši otrok Konvencije. Mreža, vzpostavljena leta 1995 na pobudo Francije, še naprej deluje v okviru organov Konvencije. ALPARC je bil prisoten na sestankih stalnega odbora Konvencije in je skupaj z drugimi opazovalci sodeloval pri oblikovanju priporočil za krepitev delovanja Konvencije na območju Alp. ALPARC je aktivno sodeloval tudi na ministrski konferenci 2022 v Brigu v Švici.

Različni projekti, ki jih izvaja ALPARC, prispevajo k pridobivanju podatkov in oblikovanju podlage za razmislek o čim bolj neposrednem izvajanju nekaterih protokolov Konvencije, zlasti protokola »Varstvo narave in vzdrževanje krajine«, pa tudi protokola »Prostorsko načrtovanje in trajnostni razvoj« ter protokola »Turizem«. Z novimi člani ekipe bo ALPARC spet lahko sodeloval ne le v svetovnem odboru za biotsko raznovrstnost in delovni skupini za prostorsko načrtovanje, ampak znova tudi v odboru za podnebje. Sodelovanje osebe iz Alparca v delovni skupini Alpske konvencije »Velike zveri in prostoživeči parkljarji ter družba« - WISO) bo znova mogoče od leta 2023, kar je odvisno od usmeritve skupine in kompetenc v okviru Alparca.

V okviru makroregionalne strategije EU za alpsko regijo (EUSALP) so se dejavnosti leta 2022 osredotočale predvsem na francosko nacionalno raven v sodelovanju z zadevnimi organi. Za akcijsko skupino 7 strategije EUSALP (»Ekološka povezanost in zelena infrastruktura«) je bila usmerjenost manj jasno opredeljena. Od leta 2023 dalje in z novim predsedstvom skupine (Slovenija) bo imel ALPARC znova večjo vlogo pri delu, zlasti v okviru projekta »PlanToConnect«, katerega partner je tudi ALPARC. ALPARC se je udeležil tudi srečanja predstavnikov več makroregionalnih strategij EU, ki so se osredotočale na prispevek omrežij zavarovanih območij k ohranjanju biotske raznovrstnosti.

Dimenzija območja EUSALP je vključena v vse projekte Alparca, ki so tesno povezani z alpskim prostorom. Neposredno obrobje Alp je še posebej pomembno za delo Alparca na področju biotske raznovrstnosti, zlasti vse večja urbanizacija, ki prispeva k drobljenju habitatov in izgubi migracijskih koridorjev za prostoživeče živali, kar povzroča vedno večjo izolacijo alpskega naravnega območja.

Življenje organizacije

Upravni odbori Alparca bodo znova potekali v živo

Leta 2022 se je upravni odbor Alparca lahko znova sestel v živo. Prva seja upravnega odbora je potekala v Triglavskem narodnem parku v Sloveniji, potem ko je bila zaradi pandemije trikrat prestavljena. Na srečanju so lahko člani odbora spoznali novega direktorja Triglavskega narodnega parka Tita Potočnika in novo direktorico Narodnega parka Visoke Ture na avstrijskem Koroškem Barbaro Pucker, ki je na tem mestu zamenjala Petra Rupitscha, direktorja parka in člana Alparca že od samega začetka.

Upravni odbor je razpravljal o bolj operativnih vidikih Alparca, zlasti o projektih in financiranju, pa tudi o prvem osnutku delovnega programa za obdobje 2023–2025. Delovni program vključuje aktualna vprašanja, kot so upravljanje vedno večjega števila obiskovalcev, varstvo alpske narave v povezavi z novimi izzivi, kot so obnovljivi viri energije, in potreba po večjem sodelovanju odgovornih za varstvo okolja in prostorsko načrtovanje.

Novi program vključuje tudi elemente za krepitev znanja o alpski biotski raznovrstnosti z izboljšanjem spremljanja, ki se izvaja na številnih zavarovanih območjih v Alpah, in z vzpostavitvijo projekta za to področje, ki bo zajemal vse alpske države.

Upravni odbor v Gradcu, ki se je osredotočil predvsem na srednjeročne strateške vidike mreže zavarovanih območij v Alpah, je skupaj z ekipo Alparca pripravil prvi predlog programa za obdobje 2023–2025, ki ga bo generalna skupščina Alparca obravnavala in potrdila januarja 2023 v narodnem parku Grand Paradis.

ALPARC, Council meeting,
Trento June 2022 (SI)
© Sabine Weizenegger

ALPARC, Council meeting,
Trento June 2022 (SI)
© Sabine Weizenegger

ALPARC CENTR'ALPS

Zaživela je regionalna platforma ALPARC CENTR'ALPS

Mrežno povezovanje, ki ga izvaja ALPARC, temelji na izmenjavi informacij in dejavnostih sodelujočih. Da bi zagotovili večjo bližino akterjev, je ALPARC poleg sedeža v Chambéryju v Franciji vzpostavil tudi regionalno platformo. Aprila 2019 je v naravnem parku Nagelfluhkette v Balderschwangu v Nemčiji nastalo središče ALPARC CENTR'ALPS. Delovno območje zajema nemško govorečo osrednjo alpsko regijo, vključno z vzhodnimi deli Švice, Lihtenštajnom, bavarskimi alpskimi regijami, avstrijskimi deželami Predarlška, Tirolska, Salzburg in Zgornja Avstrija ter Južna Tirolska (Italija).

ALPARC CENTR'ALPS si prizadeva za iste cilje in deluje na istih področjih kot ALPARC. Decentralizirana struktura regionalne platforme naj bi omogočila, da se dejavnosti prilagodi lokalnim potrebam, da se zagotovi njihovo praktično izvajanje na terenu, spodbudi nastajanje lokalnih pobud ter zmanjša razdalja med akterji in odgovornimi za zavarovana območja. Predvsem pa je namen platforme omogočiti manjšim strukturam zavarovanih območij, da neovirano komunicirajo ter izvajajo skupne projekte na krajših razdaljah in brez jezikovnih ovir.

V preteklih letih je bilo mrežno povezovanje zaradi pandemije močno omejeno. Zato je leta 2022 ena od glavnih nalog središča ALPARC CENTR'ALPS poleg dela na projektih ravno vzpostavljanje novih stikov.

Nadaljeval se je projekt »Varstvo biotske raznovrstnosti v času podnebnih sprememb« (dejavnosti so opisane na 7. strani tega poročila). Od aprila 2022 je v kraju Immenstadt im Allgäu v Nemčiji vzpostavljena kontaktna točka. Naravni park Nagelfluhkette je omogočil, da se čez dan uporablja delovni prostor v naravnem parku. Med pomembnejšimi nalogami koordinatorke mreže ALPARC CENTR'ALPS so zbiranje informacij o različnih temah ter opredeljevanje in izpopolnjevanje pristopov za prihodnje sodelovanje med zavarovanimi območji.

Vključevanje drugih upravljavcev zavarovanih območij, zlasti manjših struktur, pogosto ovirajo omejene zmogljivosti osebja. Zato so še posebej pomembne ustrezne oblike sodelovanja. Dejavnosti morajo biti zasnovane tako, da zavarovanim območjem zagotovijo čim večjo dodano vrednost. Poleg tega je potrebno tudi tesno usklajevanje z različnimi alpskimi dejavnostmi, da bi se izognili podvajanju in čim bolje izkoristili potenciale.

Workshop Biodiversity
ALPARC CENTR'ALPS,
Immenstadt (D)
© Sabine Weizenegger

Stik

ALPARC CENTR'ALPS Naturparkzentrum Nagelfluhkette

Dr. Sabine Weizenegger
(koordinacija mreže)

Seestraße 10
87509 Immenstadt i.Allgäu
DEUTSCHLAND

E-naslov: centralps@alparc.org

Telefon: +49 17 16 23 25 62

Naturpark Nagelfluhkette,
Alpseehaus, Headquarter
ALPARC CENTR'ALPS,
Immenstadt (D)
© Sabine Weizenegger

Novi član - Park Ela

Park Ela se nahaja v osrčju Graubündna in je največji naravni park v Švici s površino približno 658 km². Šest občin parka Ela se zavzema za ohranjanje narave, območje pa združuje tri jezikovne kulture: retroromanščino, nemščino in italijanščino. Park s svojo prostrano in edinstveno pokrajino ter obdan z ledeniki, grmičevjem, gozdovi in gorskimi jezeri ponuja pravi stik z naravo.

Park, ki je bil ustanovljen leta 2006, leta 2012 pa razglašen za regijski park, razvija različne programe za ohranjanje biotske raznovrstnosti, kulture in spoštljivega sobivanja na ozemlju, zavzema pa se tudi za ustvarjanje dodane vrednosti v turizmu ter spodbujanje trajnostnega gospodarstva in energetskega prehoda. Park je trenutno v drugi operativni fazi, ki bo trajala od leta 2022 do leta 2031, ko se bodo izvajali ukrepi in pobude, opredeljeni v načrtu upravljanja parka, ki so ga leta 2021 potrdili prebivalci ter kantonski in zvezni organi.

Park Ela se je pod novim vodstvom pridružil mreži članov Alparca z željo po izmenjavi informacij ter sodelovanju pri dejavnostih in projektih, ki krepijo mednarodno

sodelovanje v alpskem prostoru. V mrežo je zdaj vključenih 52 članov, ki predstavljajo 61 zavarovanih območij v osmih alpskih državah.

PARC NATURAL REGIONAL

Proračun in bilanca stanja za leto 2022, napovedi za leto 2023

Leta 2022 se je končala pandemija. To se je odražalo tudi v ukrepih Alparca. Povečalo se je število potovanj, znova so se začeli izvajati seminarji in sestanki v živo, med drugim seje upravnega odbora Alparca.

Financiranje programa ALPARC, ki so ga zagotovili predvsem Francija (Ministrstvo za ekološki in solidarnostni prehod, Nacionalna agencija za teritorialno kohezijo - ANCT), Monako in Švica, je omogočilo nadaljevanje usklajevanj in splošnega upravljanja mreže ter izvajanje številnih dejavnosti uradnega programa ALPARC, predstavljenih v tem poročilu. Vendar so se prispevki Francije zmanjšali zaradi manjkajočega financiranja iz regije Auvergne Rhône-Alpes.

Financiranje projektov, ki ga je v preteklosti v veliki meri zagotavljala Nemčija, je skoraj povsem umanjalo. S sredstvi Evropskega sklada za gospodarski in regionalni razvoj (FEDER) za zadnja dva odprta projekta (OpenSpaceAlps in HEALPS2) se je omogočilo le financiranje za šest mesecev, saj sta se projekta končala konec junija 2022.

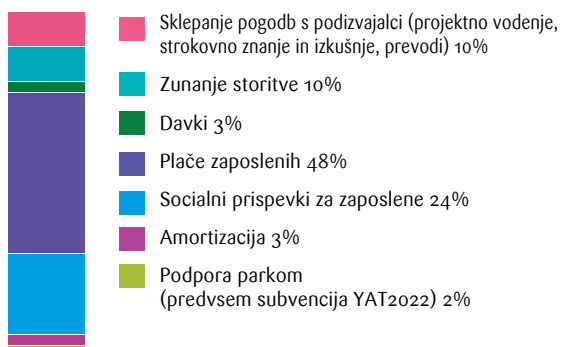
Obe za leto 2023 so boljši. Nemčija je objavila, da bo znova zagotovila sredstva, zlasti v okviru projekta »Mladi na vrhu«, druge alpske države (Avstrija, Slovenija) pa zaenkrat še previdno nakazujejo možnost finančnega sodelovanja pri mednarodnih dejavnostih alpskih zavarovanih območij.

Ključni cilj proračunske strategije je bolj kot kadarkoli prej diverzifikacija prihodkov in enakomernejša porazdelitev podpore Alparcu med različne države Alpske konvencije.

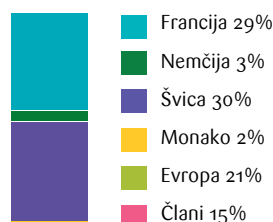
Generalna skupščina ALPARC 2022 je potekala v skladu s poslovnikom in že drugič zapored prek spleta. Člani Alparca so potrdili različna finančna poročila in poročila o ukrepih, ki so jih pred tem revidirali uradni organi v skladu s francosko zakonodajo (revizor).

Proračunsko leto 2022 se kljub nizkim prihodkom zaključuje z »omejenim negativnim« stanjem - stroški so bili nižji zaradi odsotnosti velikega števila zaposlenih Alparca (odhode zaposlenih smo nadomestili šele konec leta 2022). Nekatera sredstva se trenutno še vedno vlagajo v projekte, ki zamujajo, zlasti v projekt »Alpski parki 2030«.

Odhodki 2022

Prihodki 2022

Opomnik: Nemčija (Ministrstvo za okolje) pomembno prispeva k regionalni platformi ALPARCa - ALPARC CENTR'ALPS

Organizacija mreže - člani

Francija (12)

- Parc national de la Vanoise
- Parc national du Mercantour
- Parc national des Ecrins
- Parc naturel régional de Chartreuse
- Parc naturel régional du Massif des Bauges
- Parc naturel régional des Baronnies provençales
- Parc naturel régional du Vercors
- Parc naturel régional Préalpes d'Azur

Asters - Conservatoire d'espaces naturels Haute-Savoie:

- 1 Sixt-Passy
- 2 Passy
- 3 Contamines-Montjoie
- 4 Massif des Aiguilles Rouges
- 5 Delta de la Dranse
- 6 Bout du Lac d'Annecy
- 7 Roc de Chère
- 8 Carlaveyron
- 9 Vallon de Bérard

Fédération des Parcs naturels régionaux de France

Région Auvergne Rhône-Alpes

Parc naturel régional du Queyras

Slovenija (3)

- Triglavski narodni park
- Park Škocjanske jame
- Krajski Park Logarska dolina

Lihtenštajn (1)

Amt für Umwelt

Italija (13)

- Parco nazionale Gran Paradiso
- Parco nazionale dello Stelvio
- Ente di gestione Aree protette delle Alpi Marittime

- 1 Parco naturale Alpi Marittime
- 2 Parco naturale del Marguareis

- Parco naturale Dolomiti Friulane
- Parco naturale Orobie Valtellinesi
- Parco naturale Prealpi Giulie
- Parco naturale Adamello Brenta

- Parco naturale Mont Avic
- Parco dell'Adamello

Ente di Gestione delle Aree Protette dell'Ossola:

- 1 Parco naturale Veglia e Devero
- 2 Parco naturale Alta Valle Antrona

Provincia Autonoma di Bolzano - Alto Adige / Autonome Provinz Bozen - Südtirol:

- 1 Naturpark Puez-Geisler / Parco naturale Puez-Odle
- 2 Naturpark Rieserferner-Ahrn / Parco naturale Vedrette di Ries-Aurina
- 3 Naturpark Fanes-Sennes-Prags / Parco naturale Fanes-Sennes-Braies
- 4 Naturpark Trudner Horn / Parco naturale Monte Corno
- 5 Naturpark Texelgruppe / Parco naturale Gruppo di Tessa
- 6 Naturpark Drei Zinnen / Parco naturale Tre Cime
- 7 Naturpark Schlern-Rosengarten / Parco naturale Sciliar-Catinaccio

Regione Friuli Venezia Giulia

Federparchi

Nemčija (2)

- Nationalpark Berchtesgaden
- Naturpark Nagelfluhkette

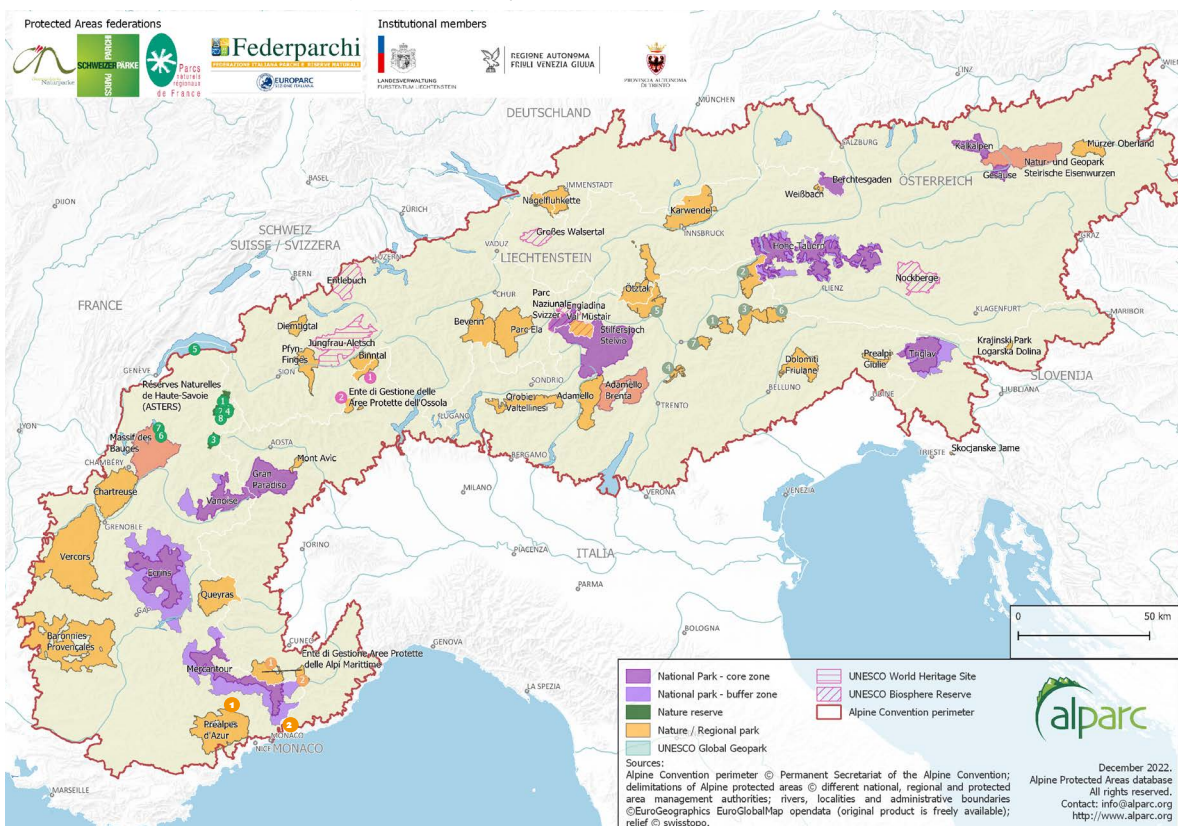
Avstrija (11)

- Nationalpark Hohe Tauern
- Nationalpark Gesäuse
- Nationalpark Kalkalpen
- Biosphärenpark Nockberge
- Biosphärenpark Großes Walsertal
- Natur- und Geopark Steirische Eisenwurzen
- Naturpark Ötztal
- Naturpark Karwendel
- Verband der Naturparke Österreichs (Association of Austrian nature parks)
- Naturpark Mürzer Oberland
- Naturpark Weißbach

Švica (10)

- Parc national Suisse
- Parc naturel / Naturpark Ela (nov član)
- Parc naturel / Naturpark Pfyng-Finges
- UNESCO Biosphäre Entlebuch
- Biosfera Val Müstair
- Landschaftspark Binntal
- Réseau des parcs suisses / Netzwerk Schweizer Pärke / Rete dei parchi svizzeri
- Naturpark Beverin
- Naturpark Diemtigtal
- UNESCO-Welterbe
- Swiss Alps Jungfrau-Aletsch

Celoten seznam članov ALPARC-a najdete na: www.alparc.org/members.

Sestava Upravnega odbora ALPARC-a

Predsednik
Peter Oggier
Direktor Naravnega parka Pfyng-Finges

Podpredsednik
Andrea Beltrame
Naravni park Prealpi Giulie

Podpredsednik
Christian Schwoehrer
Direktor ASTERS, Konservatorij naravnih območij v Gornji Savoiji

Generalni sekretar
Roland Baier
Direktor Narodnega parka Berchtesgaden

Blagojnik
do julija 2022
Peter Rupitsch
Direktor Narodnega parka Höhe Tauern/Koroška

Blagojnik
od julija 2022
Barbara Pucker Direktor Narodnega parka Visoke Ture/Koroška

Franz Handler
Direktor Mreže avstrijskih naravnih parkov

Volkhard Maier
Direktor Narodnega parka Kalkalpen

Pierre Commenville
Direktor Narodnega parka Les Ecrins

Olivier Putot
Direktor Regijskega parka Vercors

Samuel Cado
Vršilec dolžnosti direktorja Narodnega parka Vanoise

Claudio La Ragione
Direktor Regijskega parka Orobie Valtellinesi

Astrid Wiedenhofer
Naravni park Južna Tirolska

Massimo Bocca
do februarja 2022
Naravni park Mont Avic

Daniele Stellan
Naravni park Mont Avic

Astrid Claudel-Rusin
Urad za okolje Kneževina Monako

Dominique Weissen Abgottspon
Direktorica Omrežja švicarskih parkov

Ruedi Haller
Direktor Švicarskega narodnega parka

Tit Potočnik
Direktor Triglavskega narodnega parka

Catherine Frick
Ministrstvo za okolje Kneževina Liechtenstein

Ekipa ALPARC-a

Guido Plassmann
Direktor

Veronika Widmann
do marca 2022
Namestnik direktorja

Oriana Coronado
Vodja projekta in kartograf

Laurence Peyre
do marca 2022
Odgovorna oseba za obveščanje in dogodke

Sabine Weizenegger
od aprila 2022
Kordinator omrežja (ALPARC CENTR'ALPS)

Daniel Meister
od septembra 2022
Projektni asistent - Komunikacija

Michelle Geringer
od oktobra 2022
Vodja projekta

**MINISTÈRE
DE LA TRANSITION
ÉCOLOGIQUE**
*Liberté
Égalité
Fraternité*

**AGENCE
NATIONALE
DE LA COHÉSION
DES TERRITOIRES**

Bundesministerium
für Umwelt, Naturschutz, nukleare Sicherheit
und Verbraucherschutz

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

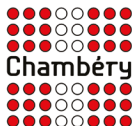
Federal Office for the Environment FOEN

FÜRSTENTUM LIECHTENSTEIN

Gouvernement Princier
PRINCIPAUTÉ DE MONACO

Interreg
Alpine Space
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

poročilo o delu 2022

Direktor publikacije: Guido Plassmann

Redakcija & koordinacija: ALPARC-Team

Prevod: Tone Dolgan

Prelom: www.graphi.media

Ilustracije: Fototeka ALPARC

Naslovna stran: © Vincenzo Martegani - Parco delle Orobie Valtellinesi

ALPARC

**Mreža zavarovanih
območij v Alpah**

Maison des parcs et de la montagne
256, rue de la République
F-73000 CHAMBERY

Tel. +33 . (0)4 79 26 55 00

Fax. +33 . (0)4 79 26 55 01

info@alparc.org

ISBN 979-10-94590-58-4

www.alparc.org

alparc
Skupaj za Alpe